

Luhtaorvokki

Sumpviol

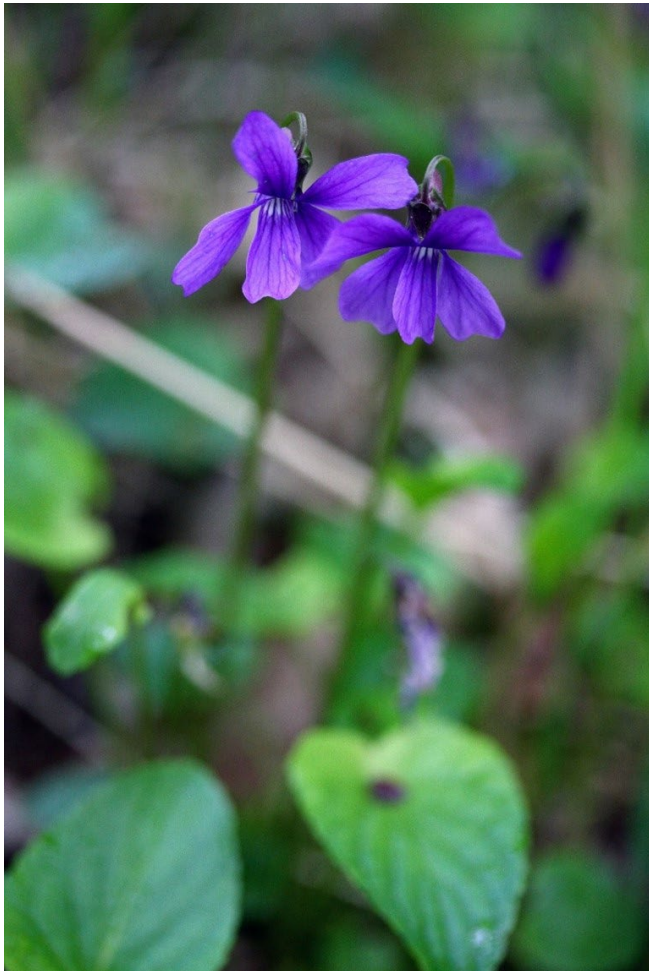
Viola uliginosa

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Rauhoitettu (LSA 521/2021)

Ahvenanmaalla rauhoitettu ja erityisesti suojeltava (ÅFS 113/1998)

Luonnehdinta

Luhtaorvokki on monivuotinen ja usein selvärajaisina kasvustoina tavattava kasvi. Se kasvaa 8–16 cm korkeaksi ja sen kapeahkon herttamaiset lehdet ovat vaaleanvihreät ja kaljut. Melko kookkaat ja tumman violetit kukat kasvavat lehdettömien vanojen päähän. Kukkien terälehdet ovat selvästi lanttokärkiset. Avoimilla kasvupaikoilla kukkia kehittyy usein runsaasti. Luhtaorvokki muistuttaa korpiorvokin (*V. epipsila*) ja suo-orvokin (*V. palustris*) risteymää, viitaorvokkia (*V. x fennica*), jonka lehdet ovat kuitenkin leveämmän herttamaiset tai munuaismaiset. Luhtaorvokki kukkii touko-kesäkuussa, aikaisemmin kuin useimmat muut orvokit.

Elinympäristö ja levinneisyys

Luhtaorvokki viihtyy vain toistuvasti tulvivilla alueilla. Kasvupaikat ovat usein pienten lähteisten purojen varrella, ter-
valeppäluhdissa ja järvien tulvarannoilla. Luhtaorvokki sie-
tää hyvin varjostuksen muutoksia kasvupaikoillaan. Aikai-
semmin laji on saattanut hyötyä laidunnuksesta. Kasvittomilla ja avoimilla paikoilla luhtaorvokki saattaa le-
vitä maarönsyjen avulla paikallisesti melko nopeasti, mutta
siemenestä leviäminen on hyvin harvinaista. Lajia tavataan
nykyään enää noin kymmenellä kasvupaikalla Etelä-Suo-
messa ja Pohjois-Karjalassa.

Nykytila ja uhkatekijät

Luhtaorvokki on taantunut purojen ja norojen perkauksen,
ojitusten, pellonraivauksen ja rakentamisen seurauksena.
Useiden esiintymien nykytila on huono ja pienet esiintymät
ovat vaarassa hävitä ilman hoitotoimia. Ahvenanmaata lu-
kuun ottamatta luhtaorvokin tunnetut kasvupaikat on suo-
jeltu.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltava luhtaorvokki ei kestä voimakkaita hak-
kuita eikä ojituksia, jotka muuttavat kasvupaikan kosteus-
olosuhteita. Luhtaorvokin kasvupaikkoja on hoidettu mm.
vesaikkoa ja kuusia poistamalla, niittämällä ja pohjapadon
avulla.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Ret-
keilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo,
Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005. Suuri Pohjolan kasvio. Suom. Vuokko,
S. & Väre, H. Tammi, Helsinki. 928 s.
- Siitonen, M. 1997. Luhtaorvokki – sumpviol. Teoksessa Ryttylä, T. & Ket-
tunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja
Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 271–272.

Kuva: Leena Eerola